

WILLIAM SHAKESPEARE A DIVADLO

Nejslavnější dramatik všech dob se narodil někdy v dubnu roku 1564 ve středoanglickém městečku Stratford nad Avonou. O Williamově mládí toho mnoho nevíme. Pravděpodobně studuje gymnázium. Když je mu 18 let, přivede do jiného stavu o osm let starší Anne Hathawayovou. Následuje uspěchaná svatba a porod dcery Susanny. Brzy k ní přibudou ještě dvojčata – syn Hamnet a dcera Judith.

Po narození dvojčat je v dramatikově životě záhadné období (tzv. ztracená léta). Podle některých badatelů kočuje s divadelní společností jako herec, podle jiných je venkovským učitelem. Nejdobrodružnější teorií je, že tajně prchá ze Stratfordu do Londýna, aby se vyhnul soudnímu stíhání za pytláctví. Osmadvacetiletý Shakespeare se vynořuje až v roce 1592. Tehdy působí v metropoli nad Temží a píše zde své divadelní hry.

Za vlády královny Alžběty I. (1533 – 1603) fungují londýnská divadla jinak než dnes. Většina z nich je v soukromých rukou. Orientují se proto na zábavnou komerční tvorbu. Divadelní budovy jsou velkými otevřenými dvoranami, kam se vejde několik tisíc diváků. Snaha vyždímat z návštěvníků co nejvíce peněz je znát na každém kroku. Místa stojí podle jejich umístění a pohodlnosti. Během představení se mezi publikem roznáší jídlo a pití. V repertoáru převažují hry z exotického či historického prostředí, vybavené krkolomnými zápletkami a kýčovitými rozuzleními. Nešetří se obrazy násilí a hrubozrnnou komikou. K dokreslení atmosféry se používá emotivní scénická hudba a oku mají lahodit časté taneční choreografie.

Také Shakespeare se podřizuje vkusu diváků a dobovým módám. Ve snaze zavděčit se nejvyšším vrstvám se uchyluje k vytváření politické propagandy. Jeho historické hry jsou totiž často psány jako oslava vládnoucí dynastie Tudorců. Dobrým příkladem je jeho slavné drama zachycující život krále Richarda III. – nejzápornější postava vůbec. To se musí zamlouvat královně Alžbětě. Richard III. byl totiž úhlavním nepřítelem jejího dědečka Jindřicha VII. Tudora.

Slavný dramatik čerpá drtivou většinu svých námětů ze starších textů. Cizí nápady dokáže posouvat na vyšší kvalitativní úroveň. Tím se liší od ostatních autorů té doby! Postavy mají propracovanější psychologii, jazyk je plný nevšedních básnických přirovnání. Jednotlivé situace i celý příběh jsou vystavěny tak, že z nich sálá napětí.

V té době je běžné, že na dílech pracuje více dramatiků zároveň. Pozdní dramata Shakespeare nevytváří sám, ale spolupracuje na nich s dalšími autory, například s Johnem Fletcherem či Thomasem Middletonem.

Shakespeare nebyl pouze dramatikem a hercem, ale také podnikatelem. Byl spolujednatel slavného londýnského divadla Zeměkoule (The Globe), jehož název je odkazem na citát starořímského spisovatele Gaia Petronia Arbitera: „Celý svět hraje divadlo.“ Budova bohužel roku 1613 vyhoří. Stane se tak po nepodařeném výstřelu z děla přímo během představení jeho hry Jindřich VIII. Následujícího roku je divadlo postaveno znovu. Kolem roku 1644 strhli Zeměkouli puritáni. Přibližná replika tohoto divadla vyrostla r. 1997 asi 230 m severozápadně od původního místa.

V době, kdy se staví nová Zeměkoule, se již Shakespeare pomalu stahuje do ústraní. Stále více času tráví s rodinou ve Stratfordu. Umírá 23. dubna 1616 ve věku 52 let. Ještě před tím si však stačí napsat vlastní náhrobní nápis: „Zdrž se, příteli, pro spásu boží, kopání pod kamenem, jenž tu leží; buď požehnán ten, kdo prach můj nevyhostí, a ztracen, kdo mých se dotkne kostí.“ Výhružný nápis na desce je minimálně částečně zodpovědný za to, že ani jeden projekt na otevření hrobu nebyl úspěšný.

Napsal téměř 40 her, které tvoří hry historické, komedie a tragédie. Mezi jeho komedie patří *Sen noci svatojánské*, *Zkrocení zlé ženy*, *Večer tříkrálový*, *Kupec benátský* apod. Tragické postavy prožívají zradu svého okolí, nenávist a zlost. *Romeo a Julie* jsou obrazem mládí, které má právo na lásku i přes zákazy svých rodů. *Hamlet* prožívá zradu, která zasáhne otce i jeho samotného, a to mu dává možnost zamýšlet se nad smyslem žití. Černý vojevůdce *Othello* podléhá našeptávání svého rádce, jemuž jde jen o zisk, a v žárlivosti vraždí svou ženu *Desdemonu*. Podobně píše i další tragédie – *Mackbeth*, *Král Lear*... a historické hry – *Richard III.*, *Jindřich V.*, *Julius Caesar*. Napsal také 154 sonetů, které jsou věnované jeho příteli, popř. tajemné černé dámě.

Zdroj: BAUER, Alois. *Přehled české a světové literatury*. druhé. Olomouc: Rubico, 2005. ISBN 80-7346-042-4.

: POLÁČEK, Vojtěch. Nedostizný William Shakespeare: Skutečně předběhl svoji dobu?. *Akta history revue: Největší osobnosti v dějinách světa*. 2011, roč. 2011, č. 3, 47 - 49. ISSN 1804-5421.

1. Přečti si text. Pracuj metodou INSERT. Symbolem v závorce označ informace v textu 1. které už znáš (fajfka) 2. jsou pro tebe nové (+) 3. nesouhlasíš s nějakou myšlenkou (-) 4. chceš se o dané informaci dozvědět více (?)

2. Doplníš údaje z textu do myšlenkové mapy:

